

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI-1

Adı Soyadı:

Sınıfı :

Numarası :

Puan :

1.

YAĞMUR

Uyu! Gözlerinde renksiz bir perde,
Bir parça uzaklaş kederlerinden.
Bir ruh gülümsüyor gibi derinden,
Mehtabın ördüğü saatler nerde?
Varsın bahçelerde rüzgâr gezinsin,
Yağmur ince ince toprağa sinsin,
Bir başka âlemden gelmiş gibisin,
Dalmış gözlerinle pencerelerde.

Ahmet Hamdi TANPINAR

Bu şiir parçasının temasını yazarak temayı anlatan kısa bir deneme parçası yazınız.

Tema: Umutsuzluk

Temaya uygun deneme yazma, öğrencinin cevabına göre değerlendirilecektir.

2.

BİR YOLCUYA

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda,
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele
Mübarek kanını kattığı yerdir.

Düşün ki, haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.

Necmettin Halil Onan

a) Bu şiirde üzerinde durulan değer nedir, bu değerın sizde uyandırdığı duyguları kısaca ifade ediniz.

Vatan sevgisi değeri üzerinde durulmuştur. Değerle ilgili açıklama öğrencinin cevabına göre değerlendirilecektir.

b) Verilen şiirin hangi bilimle ilişkisi vardır, şiirden örneklerle açıklayınız.

Tarih bilimi ile ilişki kurulmuştur.

**İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.
Mehmed'in düşmanı boduğu sele
Bir harbin sonunda ütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.**

3. Gazeteci:

(I) ----?

Profesör:

– Türkoloji bölümünü üniversitede bilerek ve isteyerek seçtim. Küçüklükten beri bu bölüme bir yatkınlığım mevcut. Zamanla kitaplarla da içli dışlı olmam dil bilimi konusunda beni daha da meraklı bir hâle getirdi. Şu sıralar Osmanlı Dönemi'nde kullanılan eski Türkçenin dil bilimi kuralları üzerine çalışıyorum.

Gazeteci:

(II) ----?

Profesör:

– Üniversitelerin sayılarının artması maalesef niteliklerinin de artması anlamına gelmiyor. Nicelik arttıkça nitelik düşüyor maalesef. Ancak bununla birlikte birçok üniversitede dil bilimi konusunda değerli bilim insanlarımız mevcut. Onlar çok kıymetli çalışmalar yapıyor. Maalesef ki bunlar bireysel olarak algılandığı için bu çalışmaların dil bilimi konusunda ses getirmeleri oldukça güç oluyor.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere uygun olabilecek sorular yazınız.

I.

Türkoloji bölümünü seçme nedeninizi paylaşmısınız?

II.

Üniversitelerdeki dil bilimi çalışmaları için neler söylersiniz?

4.

YAĞMUR

Uyu! Gözlerinde renksiz bir perde,
Bir parça uzaklaş kederlerinden.
Bir ruh gülümsüyor gibi derinden,
Mehtabın ördüğü saatler nerde?
Varsın bahçelerde rüzgâr gezinsin,
Yağmur ince ince toprağa sinsin,
Bir başka âlemden gelmiş gibisin,
Dalmış gözlerinle pencerelerde.

Ahmet Hamdi TANPINAR

Verilen şiiri betimleme paragrafı şeklinde oluşturunuz.

Öğrencinin cevabına göre değerlendirilecektir.

5.

Başarıya giden yolda bir insanın ilk ve en büyük düşmanı yine kendisi ve dolayısıyla kendi tembelliğidir. Burada tembelliği tanımlamaya gerek yok. Onu tüm insanlık muhakkak az çok tanır. Ancak unutmamak gerekir ki karşımızda aslında oldukça sinsi bir düşmanımız var çünkü tembellik insanın karşısına çıkıp öyle yiğitçe savaşmaz. Biçimden biçime girerek insanı alt etmeye çalışır. O hâlde uyanık ve güçlü olmak zorundayız. Güçlü olalım ki olası başarılarımızı tembelliğe bırakmayalım.

Bu parçanın konusunu, ana düşüncesini ve yazılış amacını yazınız.

Konu:

Tembelliğin başarıya etkisi

Ana Düşünce:

İnsan, tembel olursa başarı elde edemez.

Yazılış Amacı:

Okura bilgi verip onu yönlendirmek.

6. Çocuğun kirpikli çocuk gözleri vardı. Yemek yediği iskemlenin üstünden inip kediye gitti. Kedi sobanın yanında kedileşip duruyordu. Birinci Dünya Savaşı'nda yapılmış dolap, odada çok yer tutuyor. Kapaklarının cilaları aşınmış. Dolabın durumu uygunsuz. Oturmalklar köşeli. Mutlu çağların küflü eskimiş çay bardakları, sararmış pembeleriyle oradalar. Sen git, diyorlar, sen gittikçe yüzün güzelleşiyor. Yalnız bu odada, o dolap yapayalnız olmasa buradan gitmek, yıkanmış çamaşır kokan serin akşama çıkmak kolay. Duygulanmamızdan, sevgimizden utanır olduk. Sevgisizliği savunmayı, akli yüceltmek sandık.

Aşağıda düzyazı türlerinin anlatım niteliklerine ait bazı özellikler verilmiştir. Bu özelliklerden hangilerinin verilen metinde bulunduğunu işaretleyiniz.

Özellikler	
1. Öyküleyici anlatıma yer verilir.	☒
2. Nesnel ifadelerden yararlanır.	☒
3. Varlıklar niteleyici özellikleri ile verilir.	☒
4. Kanıtlama amacı vardır.	☐
5. Bilgi verme amacıyla yazılır.	☐
6. Doğrudan anlatıma başvurulur.	☒
7. Dolaylı anlatıma başvurulur.	☐
8. Benzetmeden yararlanır.	☐
9. Edebî bir metin türünden alınmıştır.	☒
10. Betimleyici unsurlar yer alır.	☒

7.

Bana bakınca hüznün dudakları titriyor
Gökte renkler çaresiz, ufukta güneş yarım
Ya bu yollar umutsuz duraklarda bitiyor.
Ya da hep umutsuzca yürüyor ayaklarım

Bu dizelerde ses olayı görülen sözcükleri bularak hangi ses olayının görüldüğünü yazınız.

bana: ünlü değişimi

ufukta: ünsüz benzeşmesi

hüznün: ünlü düşmesi

yollar umutsuz: ulama

titriyor: ünlü daralması

hep umutsuzca: ulama

gökte: ünsüz benzeşmesi

yürüyor ayaklarım: ulama

8. Aşağıda verilen cümlelerde virgülün kullanım gerekçesini yazınız.

- a) Dilin bir anlatım aracı olduğu düşünülürse yazıyı bir şeyler anlatmaktan uzaklaştırmak, yazarın söylediklerinin hiçbir önemi olmadığını ileri sürmek, yazıyı sesle ve renkle bir tutmak umutsuzluğun yarattığı bir yozlaşmadır.

Kullanım gerekçesi:

Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime gruplarının arasına konur.

- b) Deneme yazarı, deliller getirip fikrini ispatlamaya ihtiyaç duyar ve kesin hükümler vermeye çalışır.

Kullanım gerekçesi:

Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

9. Yazdığı sosyal içerikli hikâyelerle Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü kazanan, edebiyat hayatında neredeyse yarım asrı deviren 2012 TÜYAP Kitap Fuarının onur yazarı Gülten Dayıoğlu ile geçmiş 49 yılı konuştuk.

– Türk yayıncılığında çocuk kitapları ve çocuk edebiyatı son yıllarda bir ivme kazanıyor. Siz nasıl değerlendiriyorsunuz bu durumu?

– Öncelikle bu bir hayaldi ve gerçekleşti. İlk çocuk kitabım 1963'de yayımlandı. Aslında öykücülüğten geldim, çocukluğumdan beri, ilk gençlik çağlarımda da hep öyküler yazardım. Sonradan öğretmen olunca çocuğun varlığının bilincine vardım. O zamanlar çocuk edebiyatı diye birşeyin lafını ettirmezlerdi. Ben çocuk edebiyatı dalında yazmaya başladıktan sonra tek hedefim çocuklara nitelikli kitaplar yazabilmektir. Kendimi bu doğrultuda yetiştirmeye adanmıştım. Çocuklar için yazan yazarların da aynı hedefe odaklanmasını hayal ediyordum. Hayalim gerçekleşti ancak benimde düşünemediğim bir durum çıktı ortaya. Yanılmışım. Çocuklar için yazanların ve kitapların da sayıları arttı. Bunu demeye üzülüyorum ama bu çoğalmaya karşın nitelikli çocuk kitapları yazanların sayısı çok az. Rafları çocuk edebiyatı ilkelerine ters düşen cıcili bicili kitaplar doldurdu. Çalakalem yazdıkları için içleri boş. Ne dili ne de içeriği çocuğa göre. Bu alanda çocuğa yönelik diye bir kavram var oysa ki.

Bu mülakat parçasındaki yazım yanlışı olan sözcüklerin altını çizerek doğrularını yazınız.

Fuarı'nın, 1963'te, bir şeyin, benim de, oysaki